

Ese de două ori în septembra: Joi-a si Domineca; era cindu va prezintă importanta materialor, va fi de trei său de patru ori în septembra.

Prețul de prenumerare.

pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
dumetate de anu	4 fl. v. a.
, patrariu	2 fl. v. a.
pentru România si strainatate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
, , dumetate de anu	6 fl. v. a.

Salutare
onorabilului Publicu alu
„Albinei.”

Primindu Redactiunea acestui diariu, șulu și etichetă diaristica ar pretinde pote să-mi exprimă asia numită „profesiune de credință;” dar acădă credu că ar pot să aiba locu numai la unu diariu nou, său care în diferite timpuri și-ar fi schimbătu atitudinea sa după impregiurări; acestu organu insa, precum de comunu se scie, nici cătu și negru sub unghia nu s-a abatutu de la principale programului seu fundamental, cu carele a esită la lumina, ci necontentiu s-a luptat cu perseverantia pentru acele principii cari tindu la prosperitatea comuna, a patriei comune, prin respectarea de o potrivă a intereselor materiali și spirituali a tuturor a, pentru înăpereatirea egala a tuturor națiunilor patriei.”

Si déca acestu organu a potutu fi consecintă in luptele sale de pan' acuma, credu că de acă incolo cu atâtua mai multu va trebui să tienem la aceasta morală atitudine, candu atacurile violinti ale contrarilor nostri ni dau cele mai elatante dovedi că suntemu pe calea cea bună, cea adeverata, si candu pe tota d'a totu mai multu ne intarimu in convictiune, că victoria principialor nostru este unică a carea ni poate salvă onorea, progresulu, patri'a, viitorulu.

Din aceste considerante n'asi fi potutu primi respunsaveritatea ce mi se impune cu redigerea acestui organu ce dejă are unu trecutu atâtua de frumosu prin luptele sale consecintă si perseverantă pentru aperarea intereselor umane coloru mai sublimă, specialminte a intereselor noastre naționale, n'asi fi potutu avé curagiulu să punu asia dicendu la risiculu sortii unu trecutu atâtua de frumosu, déca nu m'ar fi odihnitu pe deplinu declaratiunea domnului meu antecesor, că și de acă incolo va consacra activitatea si ingrijirea sa cea cunoscută națunei întrege, acestui organu național. Dar totdeodata contediu și la concursulu tuturor aderinti loru programei representante prin acestu diariu, pe cari ii rogu in adinsu ca și de acă in colo, in aceeași mesura, să ni dea succursulu loru binevoitoriu.

Julianu Grozesco.

Pesta, in 6/18 novembrie 1871.

Ministeriul celu vechiu alu lui Andrassy, dar cu capu nou, cu dlu M. Lonyay, nou ca conte si ca ministru-preservedinte, vechiu ca politicu si aristocratu magiaru, — alalta-ieri s'a instalat in diet'a Ungariei.

Programa nouă n'are; si cum ar pot să aiba candu MSA coplesi pre Andrassy cu recunoscintia si multiamita pentru cea vechia, si vorbi de rezultate si efepte mari !

Ce dise noulu conte si ministru-preservedinte Lonyay este, ce sătia sciă tota lumea, că — nu s'a facutu nici o stramutare, de cătu numai — in capu, dlu Andrassy s'a mutat la Viena, ér densulu aici la Pesta, in fruntea statului.

Si noi totusi credem, credem pentru onorea dlu c. Lonyay, că va se urme ceva, dora chiar mare schimbare — și in directiune. Năoa ni este cunoscutu că — pre cătu de reu a cunoscutu Andrassy, pre atâtua de bine cunosc dnu Lonyay tiér'a si adeverulu in ea; elu scie că multiamirea si fericirea ei este o mintiu mare, si elu este destulu de intelectu si onestu ca să pricepa că — ce va se dica, a tiené popórale cu mintiu'a. Politic'a dlu Andrassy a bancrotat naintea poporului, si dlu c. Lonyay nu e omulu moșfudiloru. Să tienem minte. —

O vorba intonă noulu capu de cabinetu — cu cevasi accentu pré pronuntat, aceea că majoritatea va trebui să

sprinăsca pre ministeriu pre calea de pan' acuma — nu numai cu poterile de pan' acuma, ci cu poteri sporite prin novele alegeri!

Acădă — in drépt'a a frapatu, căci ea, ori cătu de órba, scie si semte că, multiamirea poporului nu este adeverata, si scie că cu mintiu'a său numai prădiescii său numai cini, dar nici o data amendă. In stang'a aceea vorba s'a luat chiar d'o provocare, d'unu afrontu, si asia — firesce forte in nume de reu!

De naționalităti, de adeverat'a majoritate a tierei, nici vorba; si acădă se splica la unguri că: majoritatea tierei are să remana dripita la pamant! Noi credem, că dlu c. Lonyay pentru inceputu nici nu potea să vorbescă altfel. Va să dica: asteptăm să-i vedem faptele! —

Ministeriul Kellersperg — asia se vede că nu o să se nasca. Foile de Viena ni anuncia că program'a sa a intempi-natut greutăti, mai vertosu intru atât'a, in cătu dlu barone n'a voită să primeșca punctul de impacatiune cu lesii, punctu sustinutu cu tota rigórea de c. Andrassy, si astfelui deci b. Kellersperg ar fi renun-ciatiu d'a compune ministeriulu cislaitanu.

Intr-acăea print' unu rescriptu regiu, cu contrasemnatur'a ministeriului provisoriu, se ordenara in Boemia alegeri directe pentru senatul imperiale; acădă in modu fără intetitoriu si fora de a se disolvă diet'a renitinte. Intetirea provincie din dorintă si necesitatea d'a intru-natutu imperiale inca naintea de anulu nou, pentru ca indata să pote votă bugetulu.

Fi-va óre, si in ce modu va fi cu potintia a cărpí si a adună unu senatul imperiale legal? — nime nu pot să prevéda; căci nemtii centralisti prin dieleloru, mai multor diete provinciali, li-au denegat legalitatea, dechiarandu că cu ablegatii său delegatii acelora si vor intră in senatulu imperiale. —

Se veghiamu si se Iucramu!

De la septeman'a viitoră in colo, in tota tier'a, pre cătu stepanesce ungurulu cu poterea, incepu miscările electorale pentru municipia, specialu pentru comitate.

Legea regulatória de municipia, este fără rea, ca sătote legile căte unguri croiesc a supra-ne, avendu să acădă ca si celealte sătote invederatulu scopu d'a impede că, său celu putinu d'a ingreună desvoltarea si adeverat'a libertate a poporului.

Dar legea rea, fiindu că se radima pe autoritatea si poterea regimului, totu este si remane „lege,” pana candu multimea poporului nu isbutescă a o indreptă său — nimici.

Calea naturală si legale d'a indreptă si schimbă o lege rea este, acolo unde atare lege rea permite, a ocupă cătu mai multu terenu pe ea si d'acă a o combate si dovedă rea si slabă. — Un'a la mana.

Dar mai departe, — cine nu scie, ce va să dica a fi tare, a fi potericu in comitatul? Cine nu scie că comitatele sunt stelpii pe cari este asediata tiér'a si cari de a dreptulu apesa a supr'a poporului?! De acă deci se pote influentiă intregu organismul tierei.

Diet'a facendu legi pentru tiér'a intreagă, pot să le facă cătu de rele, precum intr'adeveru diet'a ungurilor le să face: insa modulu cum acele legi rele se punu in lucrare prin comitate, acelu modu pot să le imblandișca său inaspresca.

De aceea este de celu mai mare in-

teresu pentru poporul ca elu in administratiunea comitatului să fie cătu mai multu si mai bine representat, ca adeca elu să-si aiba omenii sei destul de multi si de creditiosi in corpulu representativu si administrativu alu comitatului.

Si de acădă se lucra acuma.

Dupa ce pe diumetate representantele său comitetele comitatense déjà s'a compus din cei ce platescă cea mai mare dare in comitatul, din „virili,” cum se numesc ei, acuma este, ca cealalta diumetate să se aléga de popor. „Virili” apoi si cu cei alesi de popor vor „restaură,” adeca alege intregu corpulu administrativu alu comitatului, de la vice-spanu pana la celu din urma jurasore, si vor drege tōte afacerile publice si comune din comitatul.

Din acădă scurta splicare se vede, ce mare reu, mare nenorocire este pentru poporul, déca elu nu este, său este reu representat in comitetulu comitatului; déca adeca elu n'are destui barbati, din sinulu seu, creditiosi siesi, in represantanti'a si administratiunea comitatului.

Poporul, celu ce pôrta sarcinile cele grele pe umerii săi, celu ce cu sudore si cu sangale seu sustiene tiér'a, poporul după fire si dreptate este chiamat să fie stepanulu tierei: dar — dorere — elu prin neprinciperea si nesocinti'a sa devine slavulu istetilor domni, pentru că nu pazesc cu destula ingrijire, că — cine se face — prin lucrarea său lasarea sa — domnu; — cui da elu incredere; pe cine elu alege — fia la dieta, fia in comitatul.

Poporul nostru deci preste totu, in specialu intielegintă, cărturarii lui, a nume preotii si invetiatorii si notarii celu conduci, să se ingrijescă asta data cu totu de adinsulu, sub cea mai strinsa responsabilitate a loru naintea lui Ddieu si a națunei, a presintelui si a viitorului, ca pentru representantile comitatelor să se candidide si aléga numai omeni de cei mai buni, mai drepti si zelosi din sinulu poporului.

Pre tōte locurile unde alegetorii romani sunt chiamati a alege, ei să se infaci si de toti obiect vele nos re observa-tiuni, ce pentru d'a curmă dispută neopportuna, ni permiserau a face cu ocaziunea publicare in anulu 85 a Declaratiunei unor domni din Sibiu si imprejurime, in cau'a denumirei patintului Nic. Popea de „archimandritu alu Ar-chidiecesei,” — au vătenu cumpl tu.

Este timpulu ca să ne deșteptăm, să veghiamu si să lucrămu.

Babesiu.

Pesta, in 3/15 nov. 1871.

(a) Cu profunda parere de reu vedem, diu „Telegrafulu Romanu” nr. 86, cumca modestele si de toti obiect vele nos re observa-tiuni, ce pentru d'a curmă dispută neopportuna, ni permiserau a face cu ocaziunea publicare in anulu 85 a Declaratiunei unor domni din Sibiu si imprejurime, in cau'a denumirei patintului Nic. Popea de „archimandritu alu Ar-chidiecesei,” — au vătenu cumpl tu.

„Unii din domni declaranti” mergu in a celu nru pana a ni impută spiritu de partita si — ce mai scfi, ce felu de mistificări si falsificări! Se vede că acădă este astadi parol'a la stimatulu „Tel. Rom.”

Numai passiunea, o passiune morbăsa de personalitate pot să fia capabile de o astfelui de — luare in nume de reu a unor reflexiuni, cele mai inofensive si nepartiali sub sora, si referitorie curatul la cau'a, nu la persoan'a din cestiu.

Si totusi pot să noi am gresit, pot să in acele reflexiuni fugitive vomu fi — disu-

Prenumeratuni se facă la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptul la Redactiune Stationszisse Nr. 1, unde sună se adresa si corespondintele, ce prescu Redactiunea, administratiunea seu speditură; căte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele aboname nu se vor publica.

— XXX —

Pentru anunț si alte comunicări de interesu privatu — se respunde căte 7. cr. de linia; repetările se facă cu pretiu scadutu. Pretiu timbrului căte 30 cr. pentru una data se antecipa.

ALBINA

vr'unu ne-adeveru său vr'o necuvintă, démnă de re-nfruntarea Telegrafului.

Ar fi o mare si loiala satisfactiune pentru noi, deoare in a tefeliu de casuri, stimabiliti domni de la „Tel. Rom.” s'ar invoi cu noi, nu numă se ibsimu foră crutiare unii intr'altii, ci să reproducem, in intregu cuprinsulu loru, cuvintele pentru cari ibsimu.

Noi tare credem, că onorabilul mare Publicu alu „Telegrafulu Romanu,” luandu cunoștința formale si genuina despre reflexiuniile noastre, nu ne-ar judeca cu atâtua mania si veninu, ci döra chiar pre contrari i-ar astă pre-ocupati si partiali.

Noi din parte-ne pré bucurosu primim a reproduce ori cindu ar dorii stimabilitii colegi de la „Telegr. Rom.” argumintele si cuvintele loru cari ni sună năoa, si astfelui a face pre Publicul nostru judecatorul intre noi si intre dnii de la „Telegrafulu Romanu.“ Acădă specialu in cestiu bisericesci si scolare, in privint'a caror'a celu putinu, credem, că am pot să ne intielegem intru tōte.

Déca pré inguste colone ale „Albinei,” (pré inguste facia de multimea materialului ce si astăpăta publicarea, si facia de valurile evenimentelor ce totu mereu ni se imbuldiesc,) — ni-ar fi permis, noi si pana acumă de multe ori faceam acădă, puneam naintea ochilor cetitorilor nostri minunatele article de fondu ale „Telegrafulu Romanu;” căci noi avem tota increderea intru drépt'a pricepera si judecata a publicului celui mare si semtimu celu mai deplin interesu d'a-lu convinge că, in tōte, si in recunoscerea miserabilei situaționile politice-nationale ce ni-au croită eră si domnii stepanitori de astădi, suntem mai totudeun'a, in celu mai deplin acordu cu stimab. „Tel. Rom.” numai cindu ajungem la tragerea consecintelor, la cautarea remediu-lui, atunci diferim multu si devinem ch ar contrari, mai totdeun'a astfelui, că: noi ibsimu in egoismulu, nesatiulu, reputata inimii, intunecimă mintei si lips'a de morală, chiar si de patriotismu genuinu — a domnului stepanitori magari, atâtua a celor ce siuedu in drépt'a, cătu si a celor de a stang'a in dieta; — din contra cei de la „Telegr. Rom.“ de o data se intorcă spre noi si — cu o furia nespusa, si putina démnă de sanctii parinti ce scriu acea sfârșit, incepu a ibsi in noi, specialu in cei de la „Albina,” facendu acă oblu causa comuna cu regimulu magiaru si preste totu cu dnii magari si cu uneltele loru cumperate si sumitate in contra năstră. ! —

Cine acădă fi umosa logica si inalta politica vré s'ovă vădea in flórea sa, ceteasca articulul de fondu din nrul 86 alu onorabilului „Telegr. Rom.” sub titlulu: „Este greu a face politica Romanescă?“

Da, blastemati sunt domnii unguri si pe catose sunt legile ce ni-au decretat; dar — condemnabili sunt acei romani opositionali, cari nu vor a li se supune si a li cantă „osana!“ —

Acădă este logică, intele, tine, morala domnului loru, de la „Telegrafulu Romanu.“ Ei bine, cum o să ne intielegem! —

„Primulu pasu de infratire.“

Adeseori nu s'au facutu apeluri de intrat re cu Ungarii, mai din o parte, mai din altă; insa noi totdeun'a le-am ascultat cu sangre rece, scindu pre bne că n'avem să punem vre-o ponderositate pe acele declaratiuni etemere, cari de regulă erau improspitate din vre unu incident ce nu li venia domnilor respectivi la societă, si pentru ca să nu se mai repete asemenea evenimente neplacute pentru densi, inustrareea conscientiei loru, ni intindeau man'a, ca — să fimu in fratieta de acă in colo.

Namai de ar fi fostu asi și de ar fi urmat vorbelor faptelor! — Insă in currendu a trebuit să ne convingem că acea mana de fratieta ce ni se intinsese mai nainte cu óresi-care fragedime — era pré inclinată să se atace cu o indoita asprime; si de comunu totu

cu asemenea afecțiune suntemu tratati de către orii numai avemu să constatămu vre unu faptu său evenimentu care e menită a contribui la deșteptarea și consolidarea noastră națională.

Apoi — multiamintu de asemenea frateitate, căci mai bucurosi suntemu — numai noi de noi, chiar și la nevoie, numai să nici deo pace, să nu se amestecă în treburile noastre interne, am potă dice — în necasurile noastre.

Fie-care cu ale sale dintru ale sale, — și frateitate mai buna nici că s'ar mai potă; — *clară pacta boni amici.*"

Ei, dar de cără ar fi vorbă despre frateitate, despre o adereverata contelegeră, cu intențiuni bune și serioze?

Vorba să fie.

De comună insă se cam scie, că insisi frații de unu sange și de o mama nu potu fi în buna contelegeră cindu interesele lor sunt contrarie, — și din contra, e necontestabile, că identicitatea intereselor la momentu nasce buna contelegeră și fraternitatea cea mai completă.

Să ni identificăm dura interesele noastre *ca națiune facia cu națiune*, să ne ajutăm în acăsta privindu unul pe altul — și — firesc — să simu cu sinceritatea unii catre alții, — să recunoșcem in reciprocitate că — *fiecare omu de caracteru trebuie să-si iubescă națiunea sa*, se contribue la cultivarea și prospătatea ei, și prin urmare de cără împlinește cineva detorintele sale facia cu națiunea sa — se nu fia tacatu de omu reu si reu patriotu. — Éta cum intielegem frateata!

Prin acăsta nu numai că suntemu buni naționalisti, ci totu de o data și — *cei mai buni patrioti*; căci pe acăsta cale, prin identicitatea intereselor naționale vomu și strinsu legati pentru dăni conservă essintăna noastră comună, și vediundu-ne aici sustienuti in aperarea intereselor noastre de *essintăna națională*, nu va fi potere pe faci'a pamentului ca să ne rupa de la sinulu patriei noastre comune, pentru care *națiunea romana* totdeun'a, chiar și in timpurile mai vitrige ale sale, a fostu gata să-si sacrifice vieti' si averea, totu ce numai a fostu cu putintă si ce i-a mai remasă in urmarea timpurilor nefaste, — numai un'a nu va sacrifică nici o data — *credintăna in naționalitatea sa, in viitorul seu.*

Aretandu dura cu deplina sinceritate conceptele noastre in privindu modalitatea de infratire cu naționalitatele conlocuitorie peste totu, și in specialu cu frati nostri magiari, avemu căteva cuvinte de disu dlu *Jokai*, bine-meritatul redactore al diarului magiaru opozitunale „Hon“, carele ni dede indemnul dă vorbi la acăsta sublima tema, fiindu că mai dilele trecute dsa, vorbindu despre deplorabilele evenimente ce s'au petrecut la adunarea slovacilor din Nitra, unde, precum „Albina“ la rondul ei a descrisu lucrul, magiaronii au escelatu prin o bravura extraordinaria in brutalismu, insultandu si chiar atacandu fisicește in celu mai barbaru modu pe barbati slavi naționali, sub pretestul de comună usitată că acestia ar fi „ultramontani“ și „panslavisti“, — din acestu incidente astă cu calo a tinenă o lectiune buna, desă cam pré cu multă rezerva, magiarilor esaltati, cari sub masă' patriotismul nu se sfiescă a comite cele mai insolinti fapte de nelegalitate și necuviintă, numai si numai ca prin acelea să se recomende celor de la potere pentru a binemerită grati'a loru.

Dlu *Jokai* recunoșce, intocmai precum noi de atătea ori am arestatu, că acesti magiaroni esaltati facu celu mai reu serviciu causei comune e patriei, si de aceea reprobandu *faptele loru*, atrage atentiuua guvernului a supr'a-le, spre a luă mesuri energice pentru impedecarea reului; dar totu de o data dlu *Jokay* face apel la diaristică tuturor naționalitătilor, ca acăsta să se intrepuna cu tota influență sa pentru de a evita nenorocirile ce se potu nasce in urmărea freacătorilor deșteptate prin ura naționale.

Moralmente obligati fiindu a crede că acesu apelul alu dlu *Jokay* este productul unui sinceru devotamentu — pentru binele comună alu patriei, noi bucurosu ilu luam sprescintia si venim a ni exprime sperantă noastră că acestu „primul pasu de infratire“, celu face astă-duta, nu va fi celu din urma. Din parte-ni promitemu deplin'a noastră conlucrare si recunoscintia, de cără dlu *Jokay* si cu ai sei va arăta si in fapta cu consecintia acestu devotament de infratire, la care noi totudeun'a am fostu si vom fi gata a-i respunde cu asemenea devotamentu — cu aceasi bunavointia si — cu deplina sinceritate. Eseptulu foră tota indoie-

lă depinde de la dnii magiari, cari sunt in posesiunea tierei si tuturor mediocelor de astă — *pace său turburare.*

Cindu o data poporale Ungariei, prin iniciativă coloru tari, ar ajunge a se sustine anele pe altele in aspiratiunile si tendintiele loru legitime politice si naționale, suntemu convinsi că in lume n'ar potă să există unu paradiu mai frumosu, o fericire mai adereverata, de cătu pre acestu petecu de pamentu, ce noi ilu numinu „Ungaria“, patria noastră comună. Dupa noi, precum de atătea ori am sustinutu, afara de acăsta modalitate, adeca de *sincera fraternitate*, nici nu este cugetabilu altu mediu de a n'i ascu ură essintăna si viitorul in *contra tuturor eventualitatilor* ce ne amintia. —

Ca de resunetu deci, pentru asta data salutămu pe dlu *Jokay* pe acăsta cale apucata!

Dietă Ungariei.

Siedintă a casei represent. din 16 nov.

Presedintele Somssich deschidindu siedintă la 10 ore, impartasiesc casei o epistolă ce a primitu adi deminția de la c. Andrassy prin carea acestă face de scire camerei cumca este numită ministrul alu casei domnitorie si si este deslegatul de conducerea ministerului pentru aperarea tierii. —

Unu rescriptu reg. adressatu presedintelui Camerei, prin care c. Lonyay se numesce de presedintele ministerului ung. se cetesce prin notariulu Mihályi. Rescriptul se ié spre sciintia si se tramite casei magnatilor. — Cuestorele L. Kovách introduce apoi pe ministri nuoi, respective de nou intariti in posturile loru, cari intre strigari de „se traiescă“ (din fidela drăptă) si ocupă scaunele.

Noulu ministru-presedinte c. Lonyay, printre unu discursu mai lungu glorifică mai antaiu pe stralucitul seu antecesor si spuse că program'a regimului seu este cea statorita in 1867, (atunci candu au impartitu magiaricu nemții colacii.) Lonyay se maguresc cu sperantă loială partida drăptă ilu va sprinigi intru nobilele sale tendintie spre deslegarea sublimi probleme, carea nu este si nu potă să fie altă decătu fericirea tuturora; (de sicuru inteleghendu pre toti dominii unguri si pre renegati!)

E. Simonyi nu potă să nu reflecte pe Lonyay, spunendu-i chiaru si deschis, cumca densulu nici in viitoru nu va partini pre acestu ministeriu. Repróba modul in care a vorbitu ministrul presedinte; in acestu modu se cuveniă a vorbi in conferintă a partidei sale si nu in parlamentu. Simonyi nu vre să-lu imitedie si nu vre să vorbescă catra partidă sa, cu atătu mai putinu pentru că este convinsu cumca marea majoritate a naționalei este opositiunala (strigări din drăptă: oho!) si va sprinigi intru totă opositiunea.

Svet. Mileticiu spăra că prin evinamentele din urma in ministeriu nu se vor face numai schimbu de persoane ci și de sistema, căci regimul de pan' acuma a urmatu o politica suprimitorie prin carea s'au instrainat in prima linia croati, apoi serbi si cehii si totă poporale nemagiare. Mileticiu afirma că politică de pan' acă regimului a turburatu pacea in terna si Andrassy, vediundu că n'o poto restatori, a luat'o la sanetăsa a fugit din tiéra!!! (ilaritate si contradiceri.)

Presedintele crede cumca vorbitoriu numai din nescintăa limbei magiarie s'a folositu de acăsta spresiune.

Mileticiu 'si reserva a presentă in interesu păcii mai multe proiecte de resolutiune. — C. Szell, referintele comisiunie finanziarie, substerne reportul acestia a supr'a bugetului pre 1872, totu o data si contra-proiectul lui C. Ghieci si P. Szontagh. Reportul a supr'a dotarii casselor domesticale ilu aclude reportul bugetariu, propunendu ca să se desbată inca naintea bugetului. Cas'a ordina tiparirea reporturilor; despre terminul desbaterei se va luă apoi conclusiune.

Trecendu la ordinea dilei, se continua desbaterea generală a supr'a proiectului de lege despre colonisti.

M. Tancsics pledézia pentru primirea proiectului de lege, nu pentru că acel'a ar fi absolutu bunu, ci pentru că totusi ofere colonistilor posibilitatea d'a cascigă 10 jugere din pamentul lucrău de ei, apoi cu o posesiune de 10 jugere se vor multiamici mai multi. Posibilitatea proiectata d'a se rescumperă 10 jugere prin colonisti, dupa a sa parece nu este o ingerintă neindreptatita in proprietatea possessorilor de pamentu, căci pro-

prietariulu indirectu a ori-carei posesiuni este statul, si deci ca atare are dreptu d'a dispune, cindu pretinde binelu statului.

Al. Ormos desă crede că regimulu la elaborarea proiectului presentat a fostu condus de cele mai bune intențiuni, totusi nu votédia pentru acel'a ci pentru celu elaborat de comisiunea centrală, căci numai acest'a pote ameliioră starea materială a colonistilor.

A. Lazaru primeșce si elu proiectulu comisiunie centrală de baza a desbaterii speciali si vorbesce despre emigrarea socalilor in Romania. Atătu pentru impedecarea acestei emigrări că si pentru reîntorcerea ungurilor ce se află in Romania, regimulu să faca pasii necesari; de aceea dlu Lazaru pledézia pentru proiectul de resolutiune a lui Várady.

C. Tisza isi dă votul pentru proiectul comisiunie centrală si pentru proiectul de resolutiune a lui Várady. Densulu dice intre multe altele, că să se pună proprietarilor de pamentu alternativă: său să permită colonistilor a rescumperă o parte din pamentele estravilane, său ei să rescumperă casele colonistilor de pre pamentul intravilanu. Tisza crede că 99/100 din aceia cari pretindu că prin proiectul de lege presintă se vatema dreptul loru de proprietate, in genunchi vor rogă pre colonisti să remana, căci prin despolarisarea proprietatilor domnesci ar scăde cumplitu pretiul acestora.

Dupa ce a mai vorbitu si ministrul de justiția pentru primirea proiectului de lege, presentat din partea sa, era Hajdu pentru proiectul comisiunie centrală, facandu-se votare se primește cu majoritatea proiectul comisiunie de baza a desbaterii speciali, in carea s'au deliberat cinci §§; cindalți se vor desbate in siedintă de mane di, — redicandu-se cea de astă la 1 1/2 ore. —

Procesu verbalu

alături siedintiei din 29 octobre 1871, a comitetului ad hoc pentru primirea parerilor intielegintiei romane despre conduită politica a naționalei romane din Transilvania.

Sub presidiul dlu Elia Macelariu, fiindu prezentii dd. Ioane Hannia, Ioane Rusu, Dr. Ioane Borcea si Visarionu Romanu.

D. presedintele comunica, că in urmă harthiei acestui comitetu din 20 sept. a.c. adresata catra 120 barbati ai naționalei noastre prin diferitele tienuturi, spre a li cere opinionea la cele 6 puncte cuprinse in aceeași, au incurzu pana astădui cu totalu numai 21 respunsuri, parte singulare, parte collective; că in 25 ale curintei dea au predatu totă harthiele intrate dlu notarii substitutu Dr. Dimitrie Racuciu spre referire. Fiindu insă că dlu Racuciu a inapoiat ieri presidiului totă scrisorile amintite cu observare, că avându-să intreprinda o calesoria, nu potă corespunde insarcinarii primite. Presedintele pune harthiele numite pe măs'a comitetului, rogandu să dispuna de ele.

Se concedu dlu notariu Dr. Ioane Borcea spre a referă la siedintăa viitoră, care se anuncia pe manedi.

Continuarea siedintei in 30 octobre. Presinti toti dnii membri din siedintăa de ieri, cum și dlu Dr. Ioane Nemesiu.

Dlu notariu Ioane Borcea dă cetera unui extractu alu respunsurilor intrate si face la urma propunerea: ca comitetul ad hoc, terminandu-si cu siedintăa de adi lucrările sale, să predece totă actele comitetului permanentu alu congresusui naționalu din 1861 si 1863.

Propunerea insă nu se primește. —

In urmă se pune la votu propunerea dlu I. Hannia, de a se exprime convingerea că nu mai „comitetul naționalu centralu“ alesu de conferintăa națională din Mercuria in 1868 ar fi chiamat a luă inițiativă in afacerile noastre politice-naționale, de a se exprime parerea de reu, că activitatea acelui comitetu s'a suspendat si de a se conlucră la locurile competente pentru delaturarea acelei suspensiuni. —

Propunerea acăsta se primește cu majoritate de voturi.

Cetindu-se protocolul acestăa in conferintăa de adi, s'a verificat si subserisul Sibiuu, 3 nov. 1871.

E. Macelariu m. p.

I. Hannia m. p. Dr. I. Nemesiu m. p.

I. Rusu m. p. V. Romanu m. p.

Langa Curanzeșeu, in noiembrie, 1871.

(Resunetu la interpellarea deputatului nostru si la „Talismanul“ din „Albină.“) Miscările politice din Austria ne facu si pre noi ca să mai cugetăm despre sortea poporului romanu, si să calculăm, cum ar potă fi mai fericita Austria, Ungaria, si noi in trezese!

Mi aduc a minte de o cuventare a dlu Aloisiu Vladu in dietă ungureșca, unde cu destule motive, dar singură a vorbitu pentru unu statu federativu in Austria, si se intielege și in Ungaria.

Eră o ideia — desi dăra neopportunită chiar atunci, dar o ideia din natură lucrului, o ideia din trebuintă reală a vietiei poporului Austriei si Ungariei, si pentru aceea placuta tuturor, afora da aceia, carii vreă să mance su dorea altoră, si să se inalta pe umerii altoră. O ideia ce trebuia să fie tientă poporului romanu.

Acuma, după ce dlu Al. Vladu s'a retrasu de pe campulu luptei, in combinare cu ideia federatiunii mi-lu inchipuiesc ca pe o cometa, carea a aparutu, dar a disparutu curând, nelasandu dupa sine mai multă decătu o insemnare ce o facu astronomii in notitiele loru.

Nu sciu de cără dlu Al. Vladu a avutu acela ideia numai ca schintea momentana a minciu, si a manifestat-o foră prejudecăre, său a diso după studiu si din convingere? Ori cum să fie, atunci că a fostu o ideia marția, modulu fericirei poporului Austriei.

Acăsta ideia conduce adi pe alte popoare din Austria, popoare cari dau semne mai vizibile despre sine, cari dăvescă că au tarzia de

sufletu, cum sunt boemii si croatii, popora slave, cari vedu ca nemintinu a datu man'a cu magiarulu numai pentru ca se sugrumpe pe ceialalti.

Ce frumosu era deca dlu Vladu remanea luptatoriu pentru ideia sa, si se facea barbatu epocalu!

Ea deca asa avea darulu se facu pe politie, m'asi lupta pentru acea ideia.

Plecandu din acesta ideia, se-mi fia ieratu si mi e a face combinatiunile mele.

Austria nu a potutu se fia tare si se-si tinea intregitatea sa cu absolutismulu, ci slabindu la Solferino si la Sadova, ea singura si-a spartu unitatea monarchiei si a introdusu dualismulu, a inceputu decompunerea sa.

Pana co absolutismulu a fostu pentru popora cu multu mai usioru, — de ore ce desi a fostu a germanismului, totu si a tionutu o cum pena ore-care intre popora, incatul guvernului a aparutu austriacu, — astazi dualismulu e basatu nu pe tieri, nu pe popora, ci pe doue partide politice, un'a nemtieasca si alt'a magiara, cari stepanescu totulu.

De aci stepanirea acesta barem asia de buna si suportabila poporaloru, precum era ab-solutismulu celu atat de afurisit; dar domnia dualismului, candu afora de nemti si magiari, celealte popora se ieu in gona, sunt apriatu batjocurite, a ajunsu a fi unu lucru in contra naturei, ce nu poate se tienuta multu, pentru ca este in contra legilor lui Ddieu si a naturii.

Misericordile politice din Boemia, Galitia si Croatia le vedu a fi numai la inceputu, ele se vor desvoltata mai departe; capetulu numai Ddieu ilu scie. Confusiuni, cari astazi suntu morburile monarchiei, si morbulungu porta mortua in sine.

Dupa parerea mea, doue cali suntu pen-tru Austria ca se scape din confusunile acestea. Seu a se retrage la absolutismulu unitarui ca pana la 1860, adeca: a retrage tote constitu-tiunile si pactele; dar acesta numai atunci s-ar pota, deca nemti din Austria se simtu mai tar decatul toate celealte popora, si Prusia ar fi amica sincera Austriei, intru interesul germanismului, ca se-lu sustiena si cu armu po acest'a, si pe germani de unicu stepani in Austria.

Acest'a insa nu potu se credu; pontru ca nu credu in sinceritatea Prusiei, si nici mai credu posibila o interventiune atat u de alarma-toria pentru lumea intraga; d'alta parte nu credu ca poporale se mai pota incepe intr'unu absolutismu autocraticu, carele ar fi posibilu numai candu elu ar esii invingitoriu dintr'o re-volutiune, — in carea insa — se pota sepa mor-mentul monarchiei.

Seu a doua cale e, de a se lasa Austria si Ungaria mai afundu in impacatiuni cu poporale, impacatiuni cu unu felu de federalismu, in care fie-care poporu se-si veda sentita essinti'a sa politica, vieti'a sa moralu si nationala.

In acestu modu s-ar crea interesu co-mune a tuturor poporaloru pentru essinti'a monarchiei, ar re'ntorce liniscea si fratieta-tea intre popora, si s-ar apera unu ale ce a ca-sa si in afora, Unu imperiu cu vr'o 10 seu dora si mai multe nationalitati, candu natiunea pre-dominitoria de pana acumu si-a perduto tar'a de a stepani singura, candu legea se respecta numai de fric'a armelor, si nu de insufletirea cotatieneasca, trebuie se-si capete o forma, in carea tote poporale incap, ca se vieze, si nu ca se-si sfasie si se fia ingropate.

Seu ca e unu jocu alu naturei miscarea, carei Austria e supusa, deosebi de la 1867 in coci, si trebuie se mearga de acesta linia mai departe, seu ca o mante maiestrora produce si conduce tote aceste miscari, si atunci Austria a incetatu de a pota fi stepana in cas'a sa, a se infrenat in lantul seu. Ori cum se fia, sunt simtome de o catastrofa grea, prin carea trebuie se treca ea cu poporale sale, si in urma caror'a se remana ruine ca se se ingrozescas.

O Austria cu 5 mill. magiari, 7-8 mill. nemti si ovrei impacati, d'alta parte 18 mill. slaveni, 3 millione romani neimpacati, trebuie se aiba inca norocu pre mare, deca si dupa o lovitura grea din afora inca ar cadu pe piciora. Dar acesta speranta firma nu o au neci cele doue poporale impacate.

Deci si faca cu evenimentele din afora, nu numai interesele Austro-Ungariei, ci si ale dinastiei sunt, ca poporale se fia libere in sensu dreptu alu libertatii, se nu fia suprematisate, se se cescige iubirea loru pentru vieti'a comuna, si acest'a se poate numai in forma de federalismu, sub o forma de constitutiune ca si

acea din Helvetia, unde sunt atate natiuni, si traiasca in armonia si spre fericirea patriei co-mune si folosulu tuturor'a.

De aci ddu ca fie-care omu morbosu se se folosesea de medicin'a cea buna inca pana ce si natur'a mai ajuta trupului, si nu in minutele din urma, candu a inceputu agonia mortii; pentru ca atunci nici o medicina nu mai poate mantui.

Mai specialu despre noi.

Unu romanu pentru mai multi.

Temisióra, in 3/15 noemvre 1871.

(*Unu scandalu in vieti'a constitutiunei nostre bisericcesci; aparitiuni reu amenintiatorie.*) Abia incepe a resufla, si dejă indignedia totu sufletele bune, modulu violentu si scandalosu, cum in 3/15 opt. s'a esecutatu alegerea de parochu in Jadani, un'a dintre cele mai in-semnante comune ale nostre.

Despre intrigile ce s'su facutu la candidatiune, nu voiu se scriu; actele sunt la consistoriu in Aradu si — nu voiu se denunciu; mai multu, nu voiu se credu formatiunilor ce mi le da omu nepreocupatu ce a fostu de facia si a vediutu cu ochii.

Ce am se reportu este, ca — in st'a bisericu, in presinti'a protopopului ca presedinte a sinodului electoral, diu'a la mediasi, dupa ce *actulu alegerei* incepuse si decurgea regulat, insa spre neplacerea unui complotu corruptu si adaptu tota nöptea cu beaturi, de o data intrare acesti complotisti armati cu bote si bastone in bisericu si incepura o cumplita bataia si scosera bine batuti pre toti cei necorupti din bisericu si apoi se pusera si votara si alese-si dupa placu, adeca pre celu ce ia adaptu; er dlu protopopu — in locu se disiovo sinodulu, tacu si primi tota de bune, ba inca si fece a se intari *actulu* prin scaunulu protopopescu!

Ven. consistoriu insa, spre mare onore fia insemnat, dupa cum tocmai audu, a nimicitu acea alegere scandalosa.

Intrebui eu insa: ce va se dica multimea de abusuri, volnicii, scandale in vieti'a nostra bisericcesca, constiutiune ?! Voiesce dora oncleru, seu numai unii capi retaciti ai lui, a da poterii politice date si probe ca nu ni trebue deprete si lege si libertate si omenia? Seu dora se arete ca poporul nu-e bunu de catu d'a fi imbetatu si apoi injugatu?! — Seu dora neomenfa ce susu s'a incubatu la cärmă, si arunca radiele sale spurcate pana diosu in bisericu si plugarimea nostra ?!

Se prieghiaram toti cei buni, cei ce credem in Ddieu, si se nu lasam pre poporul nostru preda peccatului; er clerului nostru se-i spunem ca, unu poporu demoralisatu, de cleru si de bisericu se va apucu mai antau si aci si va incepe opulu derimarei si nimicirei!

Ferescu-se bisericu nostra d'a se face unela blastomatiilor, pestera insielatiunilor si lotrielor ! —

Orade, 15 nov. 1871.

(*Alegerie de membri pentru nouu comitetu comitatense*) se vor intempi la noi inse-pendu cu d'a de 27 novembre st. n. a. c.

In vederea acestor alegeri, si din motivulu ca timpulu este forte scurtu, — comitetu centralu alu reunii romaniilor s'a adresatu catra *presedintii* singuratecelor comiteceralou si mai catra cate *cinci individi* din fie-care cercu, recercandu-si se vina la Orade pre d'a de luni 20 novembre stilulu nouu a. e. unde la 3 ore d. m. in locuinti'a rss. dnu canonico-presedinte Vas. Nistoru, (strata epulu romanu nr. 395,) intrunindu-se in conferinta dimpreuna cu comitetulu centralu se faca candidatiunile si pregatirile necesarie, pen-tru ca din aceste alegeri se potem scote catu mai multi membri romani in fitorulu comitetu cottense. —

Scurtimea timpului si ploile de torma nu-ni au permis a conchiamá o adunare generala, era modestele poteri ale biroului nu-i face cu potintia a se adresá catra mai multi individi din cercuri; deci s'a adresatu numai presedintilor si acelor'a cari, postati cu locuinti'a la punctele mai frequentate, potu mai cu indemnara se intorme pe membrii din juru. Acesteia sunt si rogati a nume ca se invite pre catu mai multi membri a veni la Orade pentru numita conferinta.

Acum asideria prin aceste sire incunoscintiamu, despre conferinta ce se va tiené, pe acci membri cari dora n'au avutu inca scire si dora nici n'au primitu de a dreptulu incunoscintari epistolarie.

Tragemu buna speranta cumea cartu-rarii nemului romanescu din acestu comitatvor avé si de asta data zelu si intiegintia pen-tru santele interese si pentru onorea natiunei nostre. — (Numai macar cu o dia mai nainte de ni se tramitea acesta incintare ca s'o sumputu publica in nrulu de joi alu foie! R ed d.)

Delegatiunea societatii academice romane.

Premiul Alessandru Odobescu.

Conformu cu decisiunea societatii academice romane, luata in sedinti'a din 13 septembrie 1871, se publica concursu pentru cea mai buna lucrare istorica a supr'a poporaloru cari au locuitu tierile romane d'a stang'a Dunarii, mai nainte de conquist'a acestor tieri de catra Imperatorele Traianu.

A) *Acetea cercetari vor fi indrepteate:*

1. A supr'a geografiei antice a Daciei din timpuri anteriori asiediamintelor romane din-t'ens'a.

2. A supr'a originei denumirilor si distincțiunilor etnografice ale poporaloru cari au locuitu aceste tieri.

3. A supr'a religiunii, institutiunilor, legilor, usurilor si gradului de civilisatiune ale aceloru poporu, avendu-se in vedere si monumetele de ori co natura, cari s'au potutu pastrat de la densete.

4. A supr'a vestigierilor romani din limbele loru.

5. Concurrentii vor trebui se estraga notiuni pe catu se pota mai complete din autorii antici (eleni si latini,) cari au atinsu aceste subiecte, si totdeodata se supuna la o critica comparativa, plina de atentiu, tota opinioniile principale, emise de invatatii istorici si archeologii moderni a supr'a materielor din programma. Printre unu asemene studiu concurrentii vor trebui se-si formeze o opinione critica, pe carea o vor interneia pe argumente scientifice.

6. Scrierea va avea o distributiune sistematica; ea va fi redesa in limb'a romana cu unu stil corectu si limpide. Testulu diserta-tiunii va avea o intindere aproxi-mativa ca de 200 pagine in 8 de tipariu cu litere garmond.

Cuantitatea si estensiunea notelor anexe-sate la testu sunt lasate la dispu-stiunea autorilor.

B) CONDIȚIUNI.

1. Manuscritele vor fi tramise la delegatiunea societatii academice, curatul prescrise de mana straina, fora de a portá numele autorului, ci numai o devisa scrisa atat u de manuscriftu, catu si pe unu alaturat plieci si-gilatu, care va contine numele si adres'a autorului.

Terminulu despu pentru admisiunea manuscriftelor este pana la 15 iuliu anulu 1873.

2. Disertatiunile vor fi judecate de societatea academica, care va decerne premiul aceleia ce va fi recunoscute ca satisfac tota conditiunile programei.

3. Premiul care se va pota decerne in anulu 1873, va fi in suma de una mila lei noui, plusu interesele ce capitalulu acest'a va fi produsu pana la epoch'a decernarii premiului.

4. Nepresentandu-se nici unu manuscriftu pana la terminulu mai susu despu, se va pro-longi concursul inca pe unu anu, adeca pana la 1874, adaugandu-se la premiu si interesele sumei pe alu treilea anu.

Presedinte: A. Treb. Laurianu.

Secretariu: I. C. Massimu.

BIBLIOGRAFIA.

De multu se semte si la noi necesitatea de opuri literarie pentru respandirea culturei na-tionale in toate partile, caci numai pe acesta ca-le ni potem ascurata existinta nostra na-tionale; dar mai cu preferintia s'a semitii si se semte inca necesitatea de a introduce in scolarele nostre manuale bune de ori-care materia si sciintie, pentru ca invatatorii si profesorii no-stri se pota da tinerimei romane cunoscintiele fundamentali mai usioru si mai cu succesu. Din acestu punctu de vedere cu multa placere am primi mai dilele trecute unu opu de asemene natura si tendintie, adeca unu *Manualu de Geografie* pentru tinerimea romana, scrisu cu multa eruditie de D. Joane Silviu Selagianu, prof. de istorie si filosofia la gimnasiulu nostru nationalu din Beiusu.

Intra catu am potutu observa prin o scurta si fugitiva revista a supr'a opulu amintit, dlu autoru — asia se vede ca, insante de tota a avutu tendinti'a de a da tinerimei roma-

ne una manualu sistematic si bine lamurit in privintia geografiei politice — a patriei, adeca a regatului Ungariei cu tierile de corona ce apartine acestui regat, luandu in considera-tiune transformarile politice de statu ce s'au inaugurate in timpul m'rei recinte si in acesta privintia se vede ca a avutu de modelu cele mai noue manuale de geografie, ce s'au introdusu prin guvernul tierii in scolele elementari si gimnasiali, prin urmare nu ne indoim cu domnilor invatatori si profesori romani cari sunt deprinsi cu propunerea geografiei. Trebuie insa se recunoscem si aceea, ca dlu autore in lucrarea sa a avutu se intimpine forte multe greutati, atat in privintia isvorilor (cari precum de comunu se scie, sunt pre seci si nesiguri), catu si in privintia impartirei opulu si materialului seu. — Aflamur impartirea destulu de sistematica, totusi, — asia ni impare ca — din ceva feliu de considerante, dlu autoru adese ori a trebuitu se se abata de la adeverul istoric si faptic, — probalmente luandu-se pre strictu dupa tendintele autorilor si politicei straine, cari impartescu acesta tiéra si partile ei adnesse — pre cu fortia si de valma. Astfelu dlu autore servindu-se de aceste isvora tendintiose si pre putinu consciintiose, in unele locuri a treouitu se fia sedusu, prin ce — de siguru tota voi'a sa, pre multi romani nu ii va satisface opulu seu cu tota ca — repetim elu este destulu de corectu si consciintiasu, si in privintia acesta trebuie se-i recunoscem meritulu nedisputabile. Regretamur numai ca pentru desfuptul isvorilor nesuficienti in unele privintie s'au comis gre-si, cari am dorit ca la o a dou'a editiune se se indrepte.

Numai ca de exemplu vomu aminti cate-va din aceste gresiele, nu ale duii autoru, ci ale isvorilor.

Nu credem se placă nici unu romanu cu consciintia nationala, ca granita mil. banatica de o data se se boteze „margini militaria unguresca”, nici serbo-croatii nu se vor inova-re o data, ca teritoriul sirmiene alu regi-mentului granitariu de Petrovaradinu, se se escamotede de margini mil. unguresca.

Asia mai departe la comitatul Cenadului in alu doile locu se pune Cenadulu-vechiu, despre care intre altele se dice ca „in urma a resipitul de turci”, — si prin urmare astazi e unu „locu in ruine”; — noi insa scim ca Cenadulu-vechiu essiste, si in flori, avendu o populatiune de celu putinu 3—4000 locutori in majoritate romani; fiindu insa situat pe malulu stangu alu Maresului, elu nu apartine comitatului Cenadului, ci alu Torontalului din Banatu. —

Despre Becichereculu-mare, capitalu comitatului Torontal, se dice ca de aci „aprove ca de Becichereculu-micu, locu nascere literatu lui Cichindeal”. — Acesta apropiare insa e o distantie de numai vre-o 6—7 mile; Becichereculu-micu nici nu e in Torontal, ci in Temisu, „aprove” de Temisióra.

Asemenea curiosu este ca orasulu romanescu Comlausu (Banat-Komlos) s'a legatu cu satulu svabescu Gerjamos (rectiu Perjamos) din o departare considerabila, er filiala Comlausului, comun'a Constantia se duce la Tora-culu mare, cale de o dia, pre candu de Comlausu o desparte numai o distantie de 3—400 de pasi?

„Török-Becse” romanesc se dice Beceu-turcescu, era Zsomboly e Jimbolea si Uj-Sze ged a Segedinulu-nou etc. etc.

Critic'a meritorie o lasam barbatilor de specialitate, totusi suntemu de credint'a ca aceia mai putinu vor avea de remarcatu.

In fine mai inseamnamu ca pre langa acestu manualu de geografie se afla si cart'a respec-tiva a teritoriului despre care se tratada. — Tipariul este alu Mehitaristilor din Viena, destul de cunoscutu publicului romanu, pretiul, impreuna cu cart'a topografica, e numai 1 fl. v. a.

Dupa tota am potutu indeatorati a recomandat acestu opusioru atentiu si partinirei onorabililor cetitori ai nostri, er duii autore i stringem man'a si i strigam unu fratiescu: „Nainte cu curagiul!” Dlu Selagianu ni promite unu manualu de istoria nationala si a patriei, una carte despre manuirea globului terestru etc. etc. „Nainte cu curagiul! si se fia incredintat din capulu locului de sprignire din parte-ne. —

